

KAKTUS

og andre **SUKKULENTER**

Nr. 2

April 2005

Årgang 40

Kaktus og andre sukkulenter udkommer 4 gange årligt i januar-, april-, juli- og oktober kvartal som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Ellen Christensen, Løvsangervej 9, DK-5700 Svendborg, tlf. 62207640

E-mail: emkc@christensen.mail.dk

Tryk : J.P. Trykservice A/S Falkevej 20, 4600 Køge.

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent kr 300,- indbetales til Nordisk Kaktus Selskab, giro nr. 657-8713. Alle henvendelser vedrørende medlemskab bedes rettet til sekretæren. About information and membership apply to our secretary.

Termine für indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen:

Terms for advertising:

1. marts, 1. juni, 1. september, 20. november.

Annoncepris: 1/8 side Dkr 100,- 1/4 side Dkr 200 - Preise für Anzeigen: 1/8 side Dkr 100,-

1/4 side Dkr 200. - Price for ans: 1/8 page Dkr 100,- 1/4 page Dkr 200,-

SIDEN SIDST

Jeg er faktisk ret doven, og når man så oven i købet kan spare foreningen og medlemmerne for udgifter, så må det jo være sagen.

Årsagen til, at der blev indført forudbetaling til årsmødet var, at 2 norske m/k glemte at komme uden at melde afbud, så det var N.K.S. som måtte betale.

Det var første gang noget sådant skete, og forhåbentlig også sidste.

Da jeg er overbevist om at vore nuværende medlemmer i tilfælde af afbud vil melde dette inden fristen d. 15 august, vender vi tilbage til at der betales ved ankomsten.

Om alt går efter planen vil vi på årsmødet i år få besøg af hele **2 udenlandske** gartnere nemlig:

Alan Butler fra Italien samt

Svante fra hinsidan.

Så husk at reservere den første weekend i september.

Hilsen Formanden.

Nordisk Kaktus Selskabs hjemmeside:

<http://www.kaktus.dk>

Selskabets bestyrelse:

Formand: Mogens Madsen,
Røsnæsvej 147B, 4400 Kalundborg,
tlf. 59508069.
Email: mmadsen@post.tele.dk

Sekretær: Michael Nielsen, Løvsangervej 9,
5700 Svendborg. Tlf. 62207640.
email: emkc@christensen.mail.dk

Kasserer: Pia Larsen, Stevnsgade 3, 2. sal tv.
DK - 2200 København N. Tlf. 35366618.
Email: pia@larsen.dk

Øvrige funktioner:

Dansk bibliotekar: Per Andsager, Østerås 27,
4200 Slagelse. tlf: 58500616
email: p.andsager@oncable.dk

Svensk bibliotekar: Hans Björding,
Backsippevägen 14, S-311 33 Falkenberg.
Email: hans.bjoerding@swipnet.se

Indbetaling af kontingent i Norge og Sverige:

Sverige: Nordisk Kaktus Selskab, giro 76 07 72-4.

Norge: Nordisk Kaktus Selskab,
konto nr. 7877.08.13734, Den norske
Bank

Æresmedlemmer:

Hans Keil & Peter Brandt Pedersen

Forsiden: Vores formand, Mogens Madsen, investerede i dette flotte eksemplar af *Dioscorea elephantipes* på Årsmødet 2004 på Korinth Kro.
Foto: Mogens Madsen

Jeg brugte kun 8 cm.

Ja længere er min pegefinger faktisk ikke. Det hele startede for 2 år siden til årsmødet i Korinth. Der skulle vælges en ny bibliotekar, og det så ikke ud til at andre havde lyst til at prøve denne udfordring. Da den tidligere bibliotekar ikke var til stede, kunne jeg ikke få at vide hvor meget bøgerne fyldte.

Forsigtigt og uden at andre lagde mærke til det, spurgte jeg en tidligere formand hvor meget han troede at bøgerne i biblioteket fyldte, "nårh, de fylder vist ikke mere end et par hyldemeter". Efter et par hurtige overvejelser mente jeg da at have plads til dette, da var det at jeg rakte mine små 8 cm. op, og med en stemme så spæd som en 10 årig's sagde jeg så, "at hvis der ikke var andre der havde lyst, så kunne jeg da godt prøve". Først bagefter tænkte jeg om det nu også var en god beslutning. Nå, af skade bliver man klog, og her handlede det jo om bøger, så dem kan man jo kun blive klogere af.

Jeg har altid interesseret mig for bøger og blade om Kaktus, så det hele lød jo meget spændende, så kunne man jo også altid prale af at være bibliotekar. (Håber bare ikke at den næste bibliotekar om 10 år kan huske denne artikel).

Dagene gik og der blev aftalt hvordan bøgerne skulle komme fra Jylland og her til Sjælland, den tidligere bibliotekar mente at det var bedst med en fragtmand, jeg synes nu det lød lidt voldsomt til de få hyldemeter.

Så en dag ringede det på døren, det var fragtmanden, så jeg sagde "jeg løber lige ned og hjælper dig", han svarede "at det var ikke nødvendigt, for han havde skam en palleløfter med".

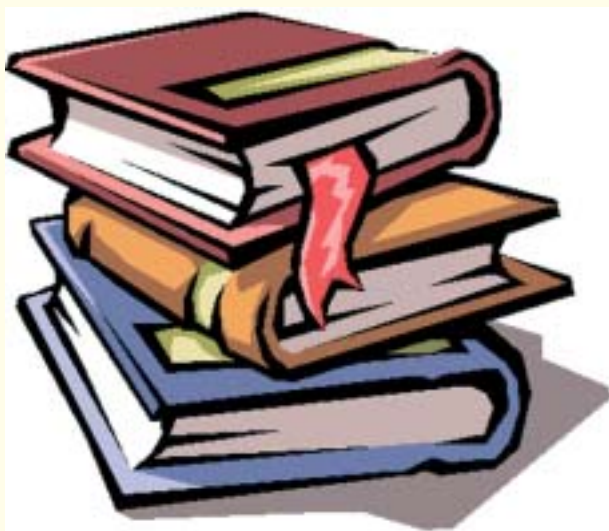
Jeg gik dog alligevel med ned for at kigge på, og han flyttede en stor palle ud til kanten, og jeg sagde, "nå du har det længere inde", nej, sagde han "det er hele denne palle", Jeg kunne næsten ikke tro mine egne øjne og troede han tog fejl, men nej, 5 store kasser på en palle, alle til mig. Den lille reol som jeg havde lavet klar, så mig pludselig lidt klejn ud.

Kasserne blev pakket forsigtigt ud en efter en, og halvvejs tænkte jeg nu må det da stoppe, hvor i alverden skulle jeg få plads til alt det.

Det skulle vise sig at det havde jeg bestemt heller ikke, så jeg måtte ud at købe to nye reoler, og lave en del omrokering i værelset hvor det hele skulle være.

Da alt var pakket ud og stillet på plads i de nye reoler viste det sig at det hele fyldte 5,2 hyldemeter, og faktisk var ret omfattende.

Men efter at have sundet mig et par dage, gik jeg så i gang med at registrere alt på Pc'en, og fik ideen til at NKS da bestemt måtte have listen med på vores hjemmeside, så alle havde en chance for at se hvad der findes i biblioteket, da

Udpluk af privat bogsamling

jeg ikke kunne huske hvornår der sidst var lavet en liste over det. Som sagt så gjort, Henrik syntes det var en god ide og satte det hele på hjemmesiden.

Så var det bare at vente på hvornår den første kunde ville melde sig i butikken, og der gik faktisk ikke lang tid, desværre var den første låner også den mest problematiske, men efter en tre, fire breve og det sidste brev med en kraftig formaning om at betale for lån af bøger lykkedes dette også.

Udlånet går stille og roligt sin gang med en henvendelse ca. hver 2 måned.

Det er nu ikke for at man får de store fiberskader af at være bibliotekar, så jeg vil absolut ikke klage, men hvis du skulle have fået lyst til at låne en bog fra biblioteket, så tror jeg godt at jeg kunne klare en del ekstra henvendelser. Hvis du ikke har en Pc, kan du altid få en liste ved at sende en frankeret A4 kuvert til mig.

Min egen interesse for bøger om Kaktus, startede for ca. 10 år siden, da jeg syntes det kunne være sjovt at se om det var muligt at fremskaffe

alle bøger der var lavet på dansk. Det viste sig ikke at være så let, men efter et besøg hos næsten samtlige antikvarier i København, dukkede der en del op. Så måtte jeg gribe til telefonen og ringe til en masse antikvarier i hele landet, hvilket også var positivt. Det er indtil nu lykkedes mig at samle hele 22 bøger udgivet på Dansk, den første fra 1905 af Hans Thomsen. Det viste sig at det havde været F.M. Knuth's bog med hans initialer på første side, og en del små notitser om kaktus bogen igennem, et klenodie.

Ved mit sidste udlån af gamle årgange af Kaktus opdagede jeg at NKS faktisk ikke er i besiddelse af alle udgivne blade i original, der mangler nogle af de første.

Så hvis der skulle være nogle af de ældre medlemmer der stadig har de første årgange af Kaktus fra 1965 Nr.1 og opefter, og evt. kunne tænke sig at donere dem til NKS-bibliotek vil jeg meget gerne høre fra jer.

Per Andsager, bibliotekar.

Foto: Ellen Christensen

Dioscorea elephantipes =
Testudinaria elephantipes.

Som nogen måske husker fra årsmødet 2004 købte jeg denne plante med et 5 cm skud på. Sådan kom den til at se ud og sådan ser den stadig ud ved en minimums temp. på 7°C.

Det er en vintervokser fra Sydafrika, den kaldes også hottentotbrød, da den spises lokalt.

Når toppen begynder at se træt ud holdes igen med vandingen indtil nyvækst begynder. Knolden kan blive over 1 meter i diameter.

Det er en plante med særbo; min viste sig at være en han, så jeg må jo se at finde en kone til ham.

Hilsen Mogens.

Foto: Mogens Madsen

Dyrkning af vinterhårde Opuntia i et koldt fugtigt klima.

Tid til at foretage ture til de naturlige voksesteder har været begrænset, hvorfor de fleste af mine frøplanter er fra venner. Jeg ønsker hermed at takke alle som har samarbejdet med mig.

På grund af flytning af samlingen og placering af denne, på et ikke særlig favorabelt sted i 420 meters højde, ofte med tåge i november og december og med minimumstemperaturer på omkring -23°C , gror mine planter ikke det optimale sted, men dog for dem acceptabelt.

Jeg planter Opuntia stiklinger med deres tørrede flader i 15 til 20 cm dybe plastikpotter, meget lignende dem man anvender i vindueskarme. Planterne forbliver heri efter de har fået rødder, men jeg afskærer de nye skud til formering og distribution. Det er vigtigt at lave nogle "kopier" for at sikre bevarelsen af alle kloner i ens samling, fordi Opuntia villigt lader sig blande med andre arter.

Min erfaring er som i naturen at ofte dør de ældste skud, mens de nye kan sætte rødder. Hvis du benytter denne erfaring får du ikke disse frygtelige overfyldte potter. Potterne står hele

året langs husets syd og øst mur i fuld sol og med kun 4 til 6 planter i hver.

Før vinterens regn begynder sætter jeg glas eller folierammer på skrå op af muren for at beskytte planterne. Disse fjernes igen i slutningen af februar. Kun nogle sydlige arter fra Californien eller fra Rio Grande, samt unge stiklinger eller andre følsomme planter, bliver flyttet ind i en opvarmet garage, hvis det forventes at fryse mere end -18°C . Det betyder at hvis det fryser -20°C udenfor, har jeg kun -8 til -10°C i garagen.

I løbet af vinteren holdes planterne helt tørre. Derfor lider de ikke af svampesygdomme ligesom fritudplantede Opuntia i et stendbed. Muld, græs og humus dannet fra nedfaldne blade, har ingen chance for at nå potterne. Men i et åbent stenbed ville dette ske. Formuleringen vil "vise" de robuste Opuntia at de ikke er en naturlig plante i vores midt europæisk natur. På en godt drænet, stejl, sydlige skråning, kan denne situation dog forbedres. Jeg ønsker ikke at man dyrker planter ubeskyttet udendørs, men man skal være opmærksom på at planter fra ekstremt tørre områder i Arizona, Utah og Wasington, i Mitteleuropa modtager gigantiske regnmængder bare ved en luftfugtighed på 60 - 90% og behøver derfor ikke vand på de forkerte tidspunkter, specielt ikke om vinteren. Stenbede tæt på husets mure og særligt under tag, giver de bedste betingelser.

Den vinterhårde *O. humifusa* fra det østlige USA dyrkes bedst og sundest i potter. Der hvor denne art vokser, er der hård frost om vinteren. I Mitteleuropa vil de fryse, så tør, være fugtige og så fryse igen og dele af

Opuntia humifusa, Minnesota

planten vil rådne. Jeg observerede, at den side af planten som vendte mod syd var mere beskadiget end de dele som vendte mod nord. Jeg tror, at grunden til dette fænomen skyldes det skift der er mellem frost og tør på solsiden af planten. Denne observation kan ses på de fleste *O. phaeacantha* med en mere sydlig oprindelse.

Opuntia phaeacantha, godt pondeunderlag

Et vigtigt tidspunkt for udviklingen af blomsterknopper er i det tidlige forår. Når de første sikre dage kommer uden frost vander jeg alle *Opuntia* under glas. Dette tidspunkt kan komme i begyndelsen af februar og man kan drømme om den tørende sne i Rocky Mountains eller i en canyon i Utah. Ved den første vanding anvender jeg kun rent regnvand, men ved næste vanding blander jeg gødning i. Fugtfølsomme planter som *O. aurea*, *O. macrocentra*, basilarisgruppen og alle de "langhårede" inklusive *O. polyacantha* kan ikke lide at få våde stængler, hvorfor jeg kun vander i kanten af potten.

To forhold er vigtige for blomstersætningen : vanding så tidligt som muligt i foråret og plantens volumen. En stor plante vil danne flere blomster.

Eksperimenter i Arizona viser følgende resultater:

1. Blomsterdannelsen afhænger af fugtigheden i december og indtil januar.
2. Efter 3 år med stærk blomsterdannelse kommer en periode med stærk vækst og nye skud dannes.

Hvis *Opuntia* kun dannede blomster ville deres evne for vegetativ vækst gradvist mistes og alle areoler ville kun danne blomster (Bowers 1996). Denne undersøgelse blev udført på *O. engelmannii*, som gror i et varmere klima med næsten ingen frost. For frostbeskyttelse vil det give en mindre forsinkelse i vandingen hos os, men principperne for blomsterdannelsen er den samme.

I slutningen af marts fjerner jeg glasset og kan vande mere normalt eller lade dem stå i regnvejr. For massiv vanding, kan senere få planten til at smide blomsterknopperne i de nye "ører" og i stedet danne ny vækst frem for blomster. Den skønneste tid er fra juni og indtil august: fuldt blomsterflor. Du behøver ikke bekymre dig om ukontrolleret hybriddan-

Opuntia aurea fra det sydvestlige Utah

Opuntia polyacantha "rutila" BMJ 96H

nelse. Forskellige arter blomster normalt ikke på samme tid , hvorfor denne risiko er minimal. Nogle naturlige hybrider er sterile og danner ikke frugter. Man skal ikke selv lave nogle kunstige hybrider og du skal ikke så tvivlsomt frø.

Vegetativ formering fra stiklinger er den sikreste måde at bevare de oprindelige planter. Det optimale tidspunkt at skære voksne "ører" af, er fra begyndelsen af august til september. Sen rod-dannelse er mulig indtil november eller december, men gør kun dette for at redde skadede planter eller hvis du har fået en sjælden klon.

En vinter begik jeg en fejl og havde knækket et stykke af en *O. humifusa*. Jeg var dog i stand til at få rødder på den igen. Den havde overlevet vinteren ved at stå tørt i sand ved 10°C med synlige brækkede stykker, men ingen skadede overflader. Om foråret fik den hurtigt rødder og sugede en del vand op og dannede nye "ører". Jeg skriver dette for at fortælle om den vitalitet *Opuntia* har , men også fordi du skal passe dine planter bedre end jeg gjorde.

Hvis en plante bliver skadet i løbet af vinteren kan det anbefales at skære hele planten op i individuelle ører og sætte dem tilbage i jorden. Plantens nederste del skal forblive i jorden. Den

ældste del af planten , altså basis , og de yngste top-skud har den største chance for at sætte nye rødder.

Jeg har på den måde reddet en *O. littoralis* fra den Californiske kyst, på trods af at jeg havde glemt den udenfor ved -23°C. Normalt dør den ved -5 til -8°C. Flere *O. hystricina* er tilsvarende blevet reddet, da de er meget følsomme for svampeangreb i et fugtigt klima. En mere tør dyrkning er derfor anbefalelsesværdigt også om sommeren. Svage planter med skadede rødder kan blive kureret med bladgødningen WUXAL, men jeg har selv ingen erfaring med dette.

Efteråret er frugternes tid. Dette kan hjælpe til at skelne ens planter, såsom mellemformer af *O. polyacantha* (tørre frugter) og *O. phaeacantha* (kødede frugter), eller *O. humifusa* og *O. phaeacantha* (mere tykke frugter). Når planterne har dannet frugter, er det lettest at skelne de naturlige hybrider fra Midtvesten og de "europæiske" arter fra hinanden. At finde sandheden uden kendskab til plantens oprindelse er meget vanskelig, men gennem frugtdannelsen er det muligt at komme tættere på artsbestemmelsen

På det tidspunkt hvor frugterne revner, begyn-

der Opuntia skud-
dene at forberede
sig på vinteren. I
denne proces kan
du skelne planter-
nes oprindelse.
Opuntia fra nord
og øst USA begyn-
der at skrumpe og
lægge sig ned når
vinteren starter. De
sydlige Opuntia-
arter, der har en
mildere vinter, be-
gynder først at
lægge sig ned på et
senere tidspunkt.
Dette er tidspunk-
tet for afdækning af
planterne og lade
regnen falde på glasset og ikke Opuntia'en.

Opuntia polyacantha "rhodontha".

Den mørkegrønne farve er typisk for denne art

Efter den første frost kan frugterne høstes for frø og beskytte planten for frugtkødet. For at få frøene ud af den tørre frugt kan du skære den op med en kniv, de kødede frugter deles i to dele og frugtkødet separeres fra frøene ved at vaske henover en si. Hermed er problemet med glochidierne også løst.

Man kan have et bunddække i potterne af små sukkulenter som Orostachys, men det er ikke anbefalelsesværdigt. De fleste af dem ville aldrig møde en Opuntia i naturen. De kan også danne svampesygdomme, hvorfor du altid skal huske at fjerne de døde blade og blomster. Sedum, Sempervivum, jovibarba og Orostachys vil være et bedre supplement i samlingen i separate potter eller i stenbedet. Frosthårde agaver gror bedst frit udplantet i en sandet jord i et uopvarmet drivhus, mens de i små potter udendørs vil fryse. Det samme kan siges om de fleste Yucca fra sydvest USA.

Opuntia polyacantha var. hystricina nær Monument Valley ved grænsen mellem Arizona og Utah

Tekst og foto: Ivana Richter
Oversættelse: Michael Nielsen

ÅRSMØDE 3. - 4. 9

N.K.S indbyder hermed alle til Årsmøde på Køge Vandrehjem.

Vi har valgt Køge i år for at tilgodese vore vore Nordiske broder folk , så bliver der jo højst en broafgift uanset hvor man kommer fra.

Efter generalforsamlingen vil Finn Larsen vise billeder og fortælle om sin tur til det sydvestlige USA.

Efter middagen bliver der plantesalg.

Vi har været så heldige at Alan Butler fra "Brookside Nursery" i Italien har tilbudt at tage turen helt her op

www.brookside-nursery.com

Vi vil også få fornøjelsen af at få besøg af "Svantes Kaktusodlingar" fra Sverige.

www.cactus-svante.nu/

Og ikke at forglemme har Gartneriet Klejsbro meldt sin ankomst.

Derudover regner jeg med at nogle medlemmer også har planter til salg.

Derefter er der underholdning og socialt samvær.

Søndag starter med plantesalg, fulgt af foredrag og billeder af Benny Møller "Planter fra min samling".

Efter frokost er der igen plantesalg.

Derefter eftermiddagskaffe og farvel.

Når vi forlader mødet har Finn Larsen åbent for besøg for dem der har lyst.

Indkvartering og priser.

Priserne bliver de samme som sidste år.

Dobbeltværelse 695 kr. pr. person

Enkeltværelse 795 kr.

Kun lørdag eller søndag 250 kr. pr. person.

Da ikke alle værelser har bad og toilet tildeles disse efter tilmeldningsdato.

Tilmelding.

Tilmelding skal ske senest 30 juni, da vi ellers skal betale 50% af prisen i tilfælde af aflysning.

Tilmelding til:

Mogens Madsen

Røsnæsvej 147 B

4400 Kalundborg DK.

Tlf. 59 50 80 69.

E-mail: mmadsen@post.tele.dk

Betaling ved ankomst i danske kr.

Da det sker, at der ofte kommer nogle meget sultne folk kan der som noget nyt forudbestilles:

2 stk.lækre sandwich for 37,00 kr.

De skal bestilles senest d. 15 august som er seneste frist for eventuel afmelding af deltagelse i årsmødet. Herefter er tilmeldingen bindende.

Specielle ønsker omkring maden skal afgives ved tilmelding.

SEPTEMBER 2005

Program lørdag d. 3. september.

Der er åbent fra kl. 1100.

Kl. 1200-1330 Værelsestildeling og opstilling af planter.

Kl. 1330-1500 Velkomst og generalforsamling.
Eftermiddagskaffe.

Kl. 1500- 1700 Foredrag:
Finn Larsen fortæller og viser billeder fra det syd vestlige U.S.A.

Kl. 1730-1930 Middag.

Kl. 1930-2100 Plantesalg ved
Brookside Nursery -
Svantes Kaktusodlingar og
Gartneriet Klejsbro,
samt selvfølgelig egne medlemmer.

Kl. 2100-2230 Underholdning.
Ellen Christensen og
Michael Nielsen arrangerer
quiz. Det plejer ikke at
være kedeligt.

Kl. 2230 - ????. Socialt samvær

**Husk at bestille bord når du tilmelder
dig hvis du vil sælge planter!**

Program søndag d. 4. september.

Kl. 0800-0900 Morgenmad.

Kl. 0900-1030 Plantesalg

Kl. 1030-1200 Foredrag.
Benny Møller:
"Planter fra min samling."

Kl. 1200-1300 Frokost.

Kl. 1300-1430 Plantesalg.

Kl. 1430-1500 Kaffe og farvel.

Kl. 1500-1700 Mulighed for at besøge
Finn Larsens plantesamling.

Adressen på Køge Vandrehjem:

Danhostel
Ll.Køgegård
Vamdrupvej 1
DK 4600 Køge.

Dyrkning af sukkulenter fra Somalia (1)

Sukkulenter fra det østlige Afrika og specifikt fra Somalia har for os altid været fascinerende. Dette primært af to årsager.

For det første har Somalia i lange perioder været præget af borgerkrige, hvilket har betydet at informationer om plantepopulationer har været vanskeligt tilgængelige - hvem tør rejse dertil med risiko for at blive dræbt ?

For det andet har Somalia et ekstremt klima med ringe nedbør og store solmængder, hvilket naturligt påvirker sukkulenternes muligheder for at overleve. Planterne bliver nød til at tilpasse sig omgivelserne, hvilket ofte har resulteret i planter med spændende vækstformer.

Somalia

Somalia er 638.000 km² stort (15 gange så stort som Danmark) og har 10 millioner indbyggere. Somalia ligger på en halvø på Afrikas østkyst med Adenbugten mod nord og det Indiske Ocean mod øst. Sammen med Etiopien og Djibouti kaldes området Afrikas Horn. Nordsomalia (Somaliland) er bjergrigt og tørt, og syden er lavere og de fleste steder er der ørken.

Formålet

Formålet med denne artikelserie er derfor at præsentere nogle spændende sukkulenter fra Somalia og samtidig fortælle om, hvorledes vi

dyrker dem, da det ikke altid er det nemmeste. En del af arterne skal man helt holde sig fra, hvis man ikke er ekspert - og så går det ofte alligevel galt.

Vi vil udelukkende præsentere arter vi selv har dyrket og har erfaring med.

De familier/slægter, der vil blive omtalt arter fra, er følgende:

- Euphorbia
- Asclepiadaceae
- Dorstenia
- Commiphora
- Passifloraceae (Adenia)

Kort over Somalia

Euphorbia

De Euphorbia der vokser i Somalia er ofte kendetegnet ved at være små og dannende små buske eller tuer. Det har den naturlige forklaring at så klarer man sig bedst i det ekstreme klima og qva tornene giver det den bedste beskyttelse mod de græssende geder. Skuddene har karakteristisk kun 2 torne pr areole, hvilket er meget typisk for Euphorbia i området.

Alternativt er der også helt kugleformede planter helt uden torne, hvilket giver det mind-

ste overfladeareal og dermed den mindste fordampning. Imellem de to former findes så de planter vi vil kalde stængel til søjleformet. I det følgende beskrives nogle af de arter som vi syntes er spændende og som vi har dyrkningserfaring med. Listen er ingenlunde komplet og det er vores vurdering, at der de kommende år vil komme flere spændende nye arter på markedet fra Somalia.

Kugleformede Euphorbia

Euphorbia turbiniformis

Euphorbia turbiniformis er en lille kugleformet plante på op til 5 cm i diameter. Den har ingen torne, men har tilgængelig en flot marmoreret stængel. Farven er gulbrun i lysere og mørkere nuancer.

Blomsten er typisk for Euphorbia og uinteressant.

Den er meget eftertragtet af samlere og blev faktisk genfundet for en del år siden efter man troede den var uddryddet. Derfor er prisen stadig høj, men heldigvis er den efterhånden blevet opformeret i større mængder, som dermed har presset prisen lidt ned.

Vi har kun erfaring med at dyrke denne plante podet. På egen rod er det vores vurdering at den er meget vanskelig. Som podet er den ikke noget problem at dyrke og skal behandles som andre Euphorbia's. Det betyder en god porøs jordblanding og den skal vandes om sommeren, når jorden er tør.

Om vinteren vil vi anbefale ikke under 10°C og tørt. Den kan både stå i skygge og sol, men vi foretrækker sol, da det giver den smukkeste marmorering. Vi har haft blomst i vores planter, men frøene har indtil nu ikke spiret.

Euphorbia globulicaulis

Euphorbia globulicaulis er en plante med et kugleformet grå brunt plantelegeme på op til 4-5 cm. Herfra skydes stængler op på 1-2 cm med grønne blade. Blomsterne er igen typiske for Euphorbia, men dog lyserøde. Planten er først introduceret på markedet inden for de sidste 5-6 år, hvorfor prisen stadig er pæn.

Vi dyrker den både podet på Euphorbia obesa og på egen rod. Podet behandles den som forrige art. På egen rod kræves en mineralsk og meget porøs jordblanding og sparsom vanding kun når det er varmt. Et lille tip er at vande kun når den har blade, den har ofte en hvileperiode i juni - juli, hvor man derfor ikke må vande - vi har taget livet af planter i den periode. Aldrig under 10 grader om vinteren.

Vi har haft blomster og frøene er spiret, men frøplanterne vokser utroligt langsomt.

Euphorbia gymnocalycioides er ligeledes en kugleformet plante. Planten vokser i Etiopien og ikke Somalia, men er så interessant at vi har valgt at medtage den. Planten blev opdaget i 1980'erne og

Euphorbia gymnocalycioides

minder som artsnavntet hentyder til , til kaktussen *Gymnocalycium*. Planten bliver op til 10-12 cm, mørkgrøn med flotte markeringer og små hvide prikker. De typiske *Euphorbia* blomster kommer rigt henover sommeren fra det øverste af planten.

Planten har været meget eftertragtet og voldsom dyr, men er efterhånden blevet opformeret, således at prisen nu er rimelig.

Vi har både podede eksemplarer og planter på egen rod. Podede planter er ikke noget problem, men på egen rod kræver det samme dyrkning som den forrige, dog uden sommerpause.

Euphorbia sepulta

Euphorbia sepulta er også kugleformet indtil 3-5 cm , men danner i modsætning til de forrige arter er lille gruppe, da den villigt sætter sideskud. Den har en flot metalgrøn farve. Den har ribber, hvorpå der kommer parvis torne, som dog senere falder af.

Vi har kun erfaring med podede planter som behandles som eksempelvis turbiniformis.

Euphorbia mosaica minder i vækstform om den forrige art, men er mere mørkfarvet til blålig og ingen synlige torne.

Euphorbia mosaica

Vi har kun erfaring med planter på egen rod som kræver samme behandling som nævnt under globulicaulis, dog uden sommerpause.

Euphorbia multiclava minder meget i vækstform om *sepulta*, men har den spændende egenskab at den deler sig dikotomisk.

Vi har kun erfaring med dyrkning af podede planter som behandles her-efter.

Euphorbia multiclava

Busk - tueformede *Euphorbia*

Øverst *Euphorbia ponderosa* (tv) og *Euphorbia prona* (th).
Nederst *Euphorbia atrox*

Euphorbia ponderosa, *atrox* og *prona* er alle kendetegnet ved at være meget sjældne og ses næsten aldrig udbudt til salg. Planterne består af en masse små skud eller stængler på ½ cm bredde

og op til 20 - 30 cm i længden og danner små buske. Skuddene bærer de typiske to par torne og specielt atrox er meget køn ved at have meget lange torne. Farven er grønlig med forskellig marmoreringer.

Vi har kun erfaring med podede eksemplarer som på trods af podningen vokser langsomt. De skal passes som andre podede Euphorbia's. Vi tror, der er to årsager til de er sjældne. For det første problemet med at komme til Somalia, men også at disse planter selv når de er podet har en tendens til om vinteren pludselig at tørre ud. Man kender ikke årsagen til dette fænomen - muligvis et svampeangreb.

Euphorbia schizacantha

Euphorbia schizacantha er måske en af de smukkeste Euphorbia'er? Den har en tyk stamme, hvorfra den sætter sideskud ud som danner

grene, så den kunne måske også sættes i kategorien stængel- søjleformet. Den er grøn - blålig med meget flotte marmoreringer. Dertil igen to lange torne som i enden deler sig i to - nærmest gaffelformet. Den bliver op til 1 meter høj.

Vi har kun erfaring med denne plante som podet, hvor den vokser langsomt og skal passes som andre podede Euphorbia'er.

Euphorbia horwoodii

Euphorbia horwoodii minder på mange måder om den forrige art dog uden gaffeldelt torne. Da man oprindeligt opdagede horwoodii troede man at det var en kugleformet plante. Det interessante ved

denne art er nemlig at den har to stadier. Først er den kugleformet, men senere begynder den at skyde skud ud og bliver dermed mere buskformet.

Vi har kun erfaring med podede eksemplarer.

Euphorbia umbonata

Euphorbia umbonata er igen en spændende art som i form er lig de forrige. Stænglerne er lidt tyndere og vores erfaring er igen kun med podede planter. Umbonata virker dog som om den vokser noget hurtigere end de forrige arter.

I næste artikel fortsættes med planter inden for familien Euphorbia og Asclepiadaceae

Tekst og foto: Ellen Christensen og Michael Nielsen

Boganmeldelse:

Le Piante Succulente dell'Africa Orientale *The Succulent Plants of East Africa* (Sukkulente Planter fra Østafrika).

I forbindelse med artikelserien om "Dyrking af sukkulenter fra Somalia" som er påbegyndt i dette nummer, har vi ved et tilfælde på redaktionen modtaget en helt ny bog som faktisk dækker dette område, hvorfor vi undtagelsesvis vil anmelde denne.

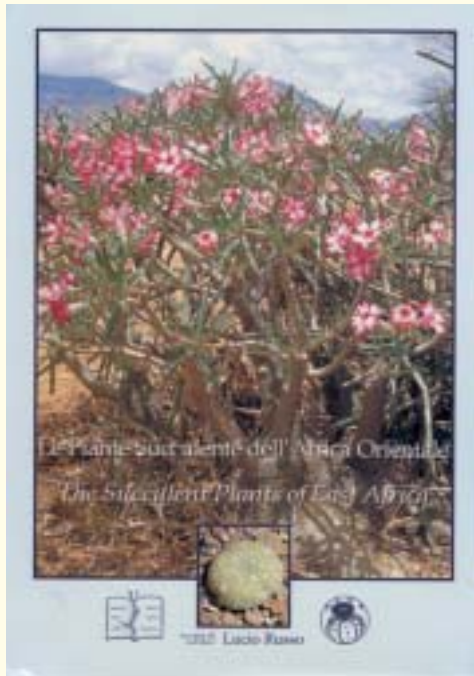
Bogen, som er på 301 sider er redigeret af italieneren Lucio Russo og er skrevet på både engelsk og italiensk, hvilket godt kan være lidt distraherende i starten, når man læser den. Den er opbygget med kapitler skrevet af forskellige forfattere.

Bogen veksler godt mellem det meget videnskabelige og mere populære stof, hvorfor den kan læses af både professionelle og hobbyfolk med interesse for planter fra Østafrika.

Den er opdelt i to hovedafsnit: 1. Planterne og 2. Botaniske samlinger - primært herbarier fra Italien..

Det er klart den første halvdel, der er mest interessant. Her beskrives de forskellige planter - plantefamilier og der er også dyrknings- og formeringsvejledninger.

Tyngden i bogen er klart omtalen af Euphorbia og en af "guruerne" har skrevet et af kapitlerne: Susan Carter "The Spiny Spurge of East Tropical Africa".

Bogen indeholder 135 farvebilleder, hvor igen Euphorbia er flot repræsenteret med billeder af arter man ikke ser hverdag, bl.a. *Euphorbia eilensis* og frøplanter af *Euphorbia piscidermis* og *horwoodii*.

Bogen, som koster 54 euro kan anbefales for de af vore medlemmer som stærkt interesserer sig for disse planter og har behov for yderligere fordybelse.

Bogen kan fremover lånes gennem NKS's eget bibliotek (se side 2 for yderligere oplysninger.)

Michael Nielsen

Forfatter:

Lucio Russo

Forlag:

A.I.A.S., Via Val Trompia 88,
I-00141 Roma (Italy)
ISBN 88-901345-0-X

Format:

17 x 24 cm, Hardback

Indhold:

301 sider, 135 farvefotos

Sprog:

Italiensk - Engelsk

Pris:

54 euro incl. forsendelse

JUBILAR

Vor nye redaktør efterlyser gamle medlemmer fra tidernes morgen, og så må jeg jo hellere melde mig på banen.

Jeg har samlet på kaktus og sukkulenter, fra jeg var 10-12 år gammel, d.v.s i ca. 50 år. Da jeg i 1973 fik fat i Haages "Den store kaktusbog" konstaterede jeg så eksistensen af Nordisk Kaktusselskab og meldte mig ind hos Kreutzer Hansen, men det fik jeg i første omgang ikke andet ud af end en opkrævning af kontingent. Først da et postkort fra Martha og Otto Forum Sørensens måneder senere dumpede ind af min brevsprække, skete der noget. Kortet inde-

holdt en invitation til "Åbent hus" hos Frans Laursen, der dengang boede på Sjælland. Min mand og jeg tog derned. Og sluttede op om ideen med at få rigtig gang i foreningen.

Besøget i Frans' drivhus var min første kontakt med en kaktussamling. Indtil da kendte jeg kun de kaktus, der havde været til at få hos de lokale gartnere. Nu besluttede jeg straks, at jeg skulle

have et drivhus engang. Der gik godt nok 10 år, før min beslutning kunne gennemføres, men altså: Det lykkedes!

Da selskabet blev genetableret i 1974 var jeg med til mødet på Landbohøjskolen. Jeg har - som nogen måske husker - også leveret stof til bladet engang i mellem. Undtagen i de 5 år fra oktober 1988 og frem, hvor jeg selv var redaktør. I den periode havde jeg alt for travlt med at kradse artikler ud af mine medlemmer. (Jeg er forresten helt sikker på, at også den nuværende redaktør vil være glad for nogle bidrag fra medlemmerne!)

Redaktøren er en af de mange heldige ejere af *Bowia volubilis*. Denne plante stammer også fra Hanna.

Mit drivhus er bygget over husets forholdsvis lille terrasse, hvilket betyder, at det ikke kan blive udvidet. Det har den fordel(!?), at min samling ikke kan vokse ud over, hvad jeg kan overkomme at passe. Min samling ligger fast på 350-400 planter, hvoraf nogle efterhånden er blevet pænt store. Den ældste, jeg har, er fra 1954 - en ganske almindelig *Echinopsis oxygona*. I mange år kaldte jeg den "Kaktus umulius",

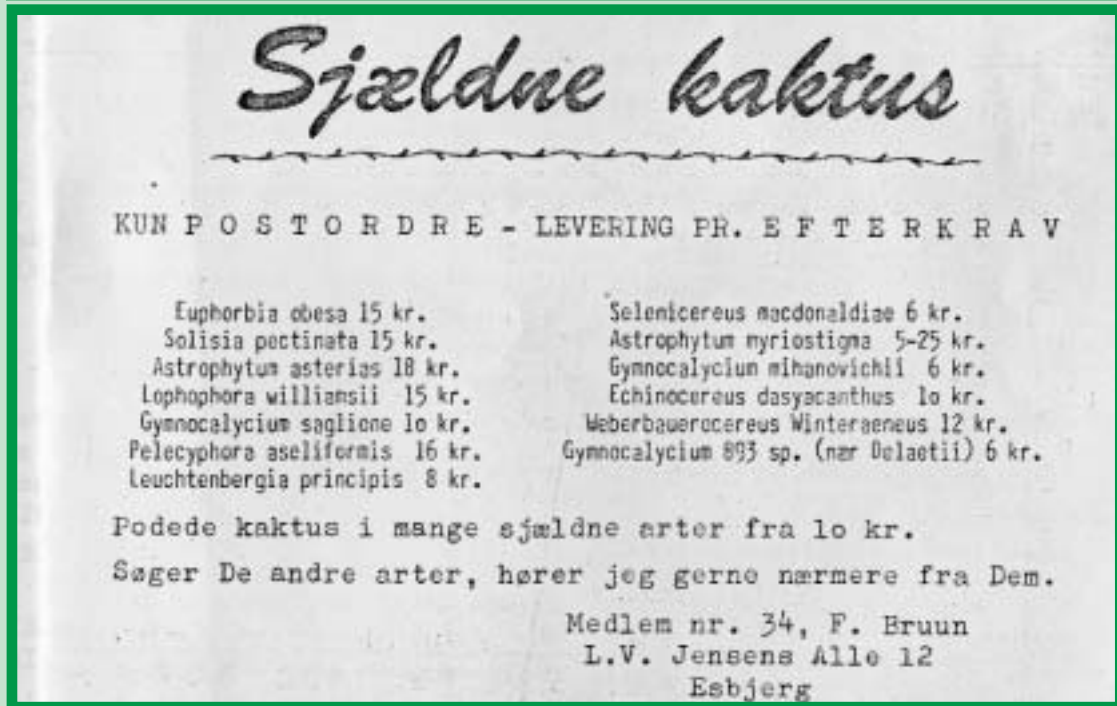
fordi den ikke ville blomstre. Det har ændret sig, efter at den kom i drivhus, og at dens ejer fik bedre styr på tingene. Den har unægteligt affektionsværdi, og det er der mange af de andre planter, der også har. F.eks. har jeg også stadig et løg af den efterhånden mange gange delte *Bowiea volubilis* som jeg anskaffede under det besøg hos Frans Laursen, der - om man så kan sige - blev min "kaktusdåb". Faktisk tror jeg, at mange af de *Bowiea volubilis*, der står rundt omkring hos medlemmerne stammer fra den

plante. Jeg har i hvert fald leveret både sideløbende og frø vidt og bredt.

Det siges, at gamle hundeejere og deres dyr ligner hinanden. Nogen har spekuleret på, om jeg samler på kaktus, fordi jeg selv har torne, eller om jeg har torne, fordi jeg samler på kaktus. Nuvel, jeg dyrker dem stadig med og uden torne, og jeg håber virkelig at få lejlighed til at lade Hans Grønlund spadserer hjem fra mange fremtidige årsmøder.

Hanna E. Hansen

HVAD KOSTEDE PLANTERNE FOR 40 ÅR SIDEN ???

I KAKTUS 1. Årgang nr. 2. kunne man læse ovenstående prislister. For 40 år siden kunne man købe en *Euphorbia obesa* for 15 kr eller en *Astrophytum asterias* for 18 kr. Jamen det er da rørende billigt eller.....?

Hvis vi regner inflationen og prisudviklingen ind i prisen skal vi faktisk gange med 4, så planten til 15 kr koster så 60 kr og den til 18 kr

koster 72 kr i nutidspriser.

Hvem ville give 72 kr for en *Astrophytum asterias* ?

Så vi skal vist ikke klage over priserne på planterne i dag !

Michael Nielsen

KAKTUSSE FOR ALLE PENGENE . . . . .

...ja sådan stod der at læse i Flensborg Avis lørdag d. 26. februar 2005. Hans Keil, et af NKS's æresmedlemmer, havde haft besøg af et par journalister, der gerne ville høre mere om hans store interesse. Red. modtog artiklen fra Hans Keil selv, og jeg synes da at resten af NKS også skal lære Hans lidt bedre at kende.

Hans Keil har samlet på kaktus og sukkulenter siden 1959 og været medlem af NKS siden 1967. Han fortæller selv, at han specielt interesserer sig for Hawortia, Euphorbia og Stapelia, samt selvfølgelig mange kaktus. I øjeblikket er hans samling i pleje hos gode kaktusvenner i

Kiel, Plön og Rendsburg, da han ikke har plads hos sig selv efter han flyttede for et år siden.

De senere år har Hans Keil desværre ikke kunnet deltage i vore Årsmøder p.g.a. sygdom, men så er det jo godt vi kan holde kontakten ved lige v.h.a. det tyske og danske postvæsen.

Fra tid til anden modtager red. nemlig et lille brev med dejlige fotos fra Hans' samling. Nogle af dem følger på næste side og i resten af 2005 vil jeg finde plads til endnu flere.

Ellen Christensen

Mammillaria herrerae fra Queretaro,
Mexico

Agave pumila DE SMET, Mexico?
- meget sjælden

Euphorbia esculenta, Katze's samling 1988
Øvrige foto er fra Hans Keil's private samling. Alle foto: Hans Keil

Lobivia jajoiana v. *migrostoma*

Discocactus horstii

M E D D E L S E R

• KALENDER •

Arrangementer i NKS, for såvel kredsene som hele selskabet, vil fremover blive bragt i nedenstående kalender. Jeg henter oplysningerne på vores hjemmeside, så det er meget vigtigt at den føres ajour.

I er selvfølgelig også velkommen til at kontakte mig direkte.

Red.

7-10/4: Trädgårdsmässa i Älvsjö (Stockholm)

23/4: Hos Helke i Nacka.(Stockholm)

5-8/5: Kaktustur til Holland og Tyskland

22/5: Hos Tom i Täby (Stockholm)

3-4/9: Årsmøde på Køge Vandrehjem

• HUSK •

Denne side er beregnet til meddelelser medlemmerne imellem. Du kan efterlyse, købe, sælge og bytte alt hvad der har med vores hobby at gøre.

HUSK endvidere at dette blad er medlemmernes blad. Alle har ret til at skrive såvel korte som lange artikler. Om du lige er startet eller har været med i mange år, gør ingen forskel. Heller ikke om du har planterne i en vindueskarm, et drivhus eller i en havestue. Alt har interesse, blot det handler om Kaktus og Sukkulenter.

Red.

Eksisterende kredse og kredsrepræsentanter:

Norge:	??
Sørlandet/Norge:	Per Arvid Åsen, Bråvann Terrasse 27, N-4642 Kristiansand S, tlf. 042-86944.
Finland:	Guy Södermo, Sandarsvägen 24 B9, FIN-00900 Helsingfors 90.
Stockholmskredsen:	Tom Ericsson Våpplingvägen 45 18344 Täby, tlf. 08-510 50 883 samt Patrik Flank, E-mail: patrik.flank@telia.com
Nordjylland:	Varny Kristensen, St. Blichersvej 35, 9440 Aabybro, tlf. 98 24 42 92, e-mail: jyttevarny@mail.tele.dk
Vestjylland:	Arne Jespersen, Ahornvej 8, 7400 Herning, tlf. 97 22 26 55.
Østjylland:	Bjarne Kjempff Stordalvej 4, Løvel 8830 Tjele, tlf. 86 69 93 41 e-mail: kjempff@post12.tele.dk
Fyn:	Ebbe Skov, Havtornvænget 4, Korup 5210 Odense NV, tlf. 65 94 13 43, e-mail: eds@blumoller.dk
Sjælland:	Hans Dall Lærkehøj 37 2605 Brøndby, tlf. 43 96 11 47, e-mail annihans@get2net.dk

Efter bedste evne - redaktøren

(Ændringer til ovenstående skal meddeles redaktør og formand.)

CN-TRENDPLANTS

Usædvanlige planter med en spændende historie til stue, have eller drivhus. Besøg vores hjemmeside.

CN-TrendPlants
5700 Svendborg
Telefon 62 20 76 40
Mail: emkc@christensen.mail.dk
www.sitecenter.dk/cn-trendplants

Vi har mere end 1000 forskellige sukkulenter: Agave, Euphorbia, Haworthia, Pachypodium, Sansevieria, caudexplanter og levende sten etc. Mange forskellige streptocarpus. Mange stauder og usædvanlige sommerblomster til haven.

Vi holder åbent første søndag i hver måned kl.
9.00 - 17.00

Gartneriet Klejsbro

Bjerrevej 431 - 7130 Juelsminde.
Tlf. 75 68 51 65

KAKTUSAR

Suck. (Haw., agave, aloe)

**Många sällsynta - med egen rot.
Stora fina Astrophytum - alla varianter
av lophophora- 100 olika sorter av
Haworthia - alla i högsta kvalitet.**

lista mot svarskupong

**Svantes Kaktusodlingar
Järnbruksg. 7
S - 662 50 Svanskog
Tel 0046 532 30473**

KAKTUSFRÖN !

Årets lista med ca 2000 spännande sorter väntar på dig! Några har världspremiär! Som vanligt massor av Eriosyce, Lobivia, Rebutia & Sulcorebutia men även en hel del suckulenter. Dessutom inspirerande böcker, etiketter, krukor, miniväxthus m m.

Kontakta oss för katalog alt. beställ direkt från vår hemsida!

**SuccSeed
Mats Winberg
Valsängsv. 24
S-633 69 SKÖGSTORP
Sverige
Epost: succseed@algonet.se
Hemsida: www.succseed.com**

UHLIG
KAKTEEN

Postfach 1107 D / 71385 Kernen
Tel. 07151 41 891 Fax 07151 467 28
email: Uhlig-kakteen@t-online.de

40 år

Kaktus og andre sukkulenter

- mere end 2000 arter sjældne planter og frø
- verdensomspændende forsendelser
- skriv efter listen mod betaling af 2 internationale svarkuponer
- besøgende - også i grupper - er velkomne
- løbende tilbuds-supplementer
- detail- og engroshandel

RICHTER-SUKKULENTEN

Postfach 110411, D-93017 Regensburg.

e-mail: Richtersukk@aol.com

1992 - 2004 12 years growing & sending

Planter: Rariteter og nyheder fra Mexico: *Agave*, *Ariocarpus*, *Aztekium*, *Echinocactus*, *Geohintonia*, *Mammillaria*, *Strombocactus*, *Turbinicarpus* mm

Vinterhårde planter fra USA med lokaliteter: *Yucca*, *Sedum*, *Sclerocactus*, *Pediocactus*, *Opuntia*, *Neobesseya*, *Echinomastus*, *Escobaria*, *Agave* mm.

Sydamerika: *Austrocactus*, *Cintia*, *Gymnocalycium*, *pterocactus*, *Tephrocactus* m.m.

Sydafrika: Nye sukkulenter og løg.

Bøger: *Yucca*, *Ariocarpus*, *Turbinicarpus*, *Lophophora*
Frøliste: (kaktus, sukkulenter, Afrika, buske, US vildblomster)

Liste mod 2 internationale svarkuponer.
Korrespondance tysk, engelsk, lidt dansk, norsk og svensk.

Levering per post (portogebyr), plantepakke EUR 8,- frø EUR 3,-

HAR DU PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er du interesseret? Få et gratis prøvenummer af vort medlemsblad "Orkideer", der udkommer 6 gange årligt. Kontingent kr. 320,-/370,-.

DANSK ORCHIDE KLUB

V/ Bente Nielsen, Sømadevej 6,
DK-6430 Nordborg. Tlf/Fax: 74 45 09 24

Vallensbæk Kaktusgartneri

Kom og se vore mange forskellige kaktus og sukkulenter. Kig forbi på adressen:
Vejlegårdsvej 99, Vallensbæk, eller ring i forvejen på tlf: 43 62 72 26.

E-mail: Falle@post1.dknet.dk.

Hjemmeside:

www.sitecenter.dk/kaktusgartneriet

CACTUS, SUCCULENT AND CAUDICIFORM PLANT SEEDS

Listing free

Doug and Vivi Rowland
200 Spring Road, Kempston,
Bedford, England MK42 8ND

TEL/FAX 01234 358970

<http://cactus-mall.com/rowland/index.html>

Tidligere årgange af KAKTUS

kan købes ved henvendelse til:

Thorkild Alnor Nielsen
Langenæs Allé 26, 2.sal tv.
DK-8000 Århus C.

Betaling: check eller på giro nr. 2 940 744

Pris: 10 kr pr. nummer + porto.

Følgende årgange er udsolgt:

1-2-3-4-5,8-9,11-12-13-14,16

Afsender:

Michael Nielsen
Løvsangervej 9
5700 Svendborg

Foråret er på vej, en hængende bladkaktus tjener her som have-sangerrede. Løjt 1993. Foto: Hans Keil.

Indholdsfortegnelse for "KAKTUS og andre Sukkulenter", nr. 2/05

Jeg brugte kun 8 cm - <i>Per Ansager</i>	side	3
<i>Dioscorea elephantipes</i> - <i>Mogens Madsen</i>	side	5
Dyrkning af vinterhårde <i>Opuntia</i> i et koldt fugtigt klima - <i>Ivana Richter</i>	side	6
Årsmøde 3. - 4. september 2005 - <i>Mogens Madsen</i>	side	10
Dyrkning af sukkulenter fra Somalia, (1) - <i>Ellen Christensen og Michael Nielsen</i> ...	side	12
Boganmeldelse - <i>Michael Nielsen</i>	side	16
Jubilar - <i>Hanna E. Hansen</i>	side	17
Hvad kostede planterne for 40 år siden - <i>Michael Nielsen</i>	side	18
Kaktusser for alle pengene.....- <i>Ellen Christensen</i>	side	19
Meddelelser.....	side	21